

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ У
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Факультет захисту рослин, біотехнології та екології

Кафедра екології агросфери та екологічного контролю

Методичні вказівки

**щодо написання курсової роботи з дисципліни
«Екологічний менеджмент і аудит»
для студентів другого (магістерського) рівня освіти
спеціальності 101 «Екологія»
освітньо-професійної програми «Екологічний контроль та
аудит»**

Дана методична розробка містить методичні вказівки щодо написання курсової роботи з дисципліни «Екологічний менеджмент і аудит» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 101 «Екологія» освітньо-професійної програми «Екологічний контроль та аудит»

Рекомендовано вченою радою факультету захисту рослин, біотехнологій та екології НУБіП України, протокол від 20 лютого 2025 р. № 7.

Рецензенти:

Наумовська О.І., канд. с.-г. наук, доцент, завідувач кафедри екології агросфери та екологічного контролю Національного університету біоресурсів і природокористування України

Клепко А.В., д. біол. наук, старший науковий співробітник, завідувач кафедри загальної екології, радіобіології та БЖД Національного університету біоресурсів і природокористування України

Навчально-методичне видання

**Методичні вказівки щодо написання курсової роботи з дисципліни
«Екологічний менеджмент і аудит» для студентів другого (магістерського)
рівня вищої освіти спеціальності 101 «Екологія» освітньо-професійної
програми «Екологічний контроль та аудит»**

Укладач: Ладика Марина Миколаївна, кандидат сільськогосподарських наук, доцент

© НУБіП України, 2025 р.

© Ладика М.М., 2025 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ ТА ОБСЯГУ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	5
ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ	8
ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ	14
ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ТЕМ КУРСОВИХ РОБІТ	16
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	19
ДОДАТКИ.....	22

ВСТУП

Курсова робота – це самостійно виконане науково-практичне дослідження, метою якого є закріплення, поглиблення і узагальнення теоретичних знань та набуття практичних навичок щодо вирішення певного фахового завдання.

Метою курсової роботи з дисципліни «Екологічний менеджмент і аудит» є формування практичних навичок, оснований на системному і комплексному використанні теоретичної бази (методологічної, методичної, нормативно-правової тощо) у сфері природоохоронної діяльності, екологічного управління та раціонального використання природних ресурсів на різних рівнях організації адміністративних і господарських систем.

В процесі виконання курсової роботи з дисципліни «Екологічний менеджмент і аудит» студенти повинні вміти:

- використовувати теоретико-методологічну та методичну базу з питань екологічного менеджменту;
- застосовувати нормативно-правову документацію з питань використання природних ресурсів;
- проводити аналіз сучасних наукових тенденцій у зменшенні антропогенного впливу на навколишнє природне середовище;
- обґрунтовувати впровадження природоохоронних заходів залежно від особливостей об'єкту екологічного аудиту;
- розробляти рекомендації та пропозиції щодо покращення екологічного стану на об'єкті досліджень.

Виконання курсової роботи складається з трьох етапів: підготовчого (вибір теми і об'єкту дослідження, її узгодження із керівником, розроблення плану дослідження), основного (підбір та обробка теоретичного та практичного матеріалів, визначення критеріїв екологічного аудиту, встановлення невідповідностей, підготовки висновків, написання і оформлення курсової роботи), заключного (здача роботи на перевірку, виправлення зауважень (за необхідності) та захист курсової роботи).

ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ ТА ОБСЯГУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота повинна мати:

- титульний аркуш;
- зміст;
- перелік умовних позначень (за необхідності);
- вступ;
- основну частину;
- висновки і пропозиції;
- список використаних джерел;
- додатки.

Зразок оформлення **титульного аркуша** наведено у додатку А.

Зміст представляє собою план курсової роботи із зазначенням відповідних сторінок, з яких починається кожний структурний елемент.

Якщо у курсовій роботі використано понад п'ять умовних позначень (аббревіатур, символів, скорочень, які не є загальноприйнятими), то це зазначається на окремому аркуші у вигляді **переліку умовних позначень**, який розміщується перед вступом.

У **вступі** необхідно розкрити актуальність теми; визначити мету, завдання, предмет, об'єкт дослідження; надати стислу організаційно-економічну характеристику об'єкта дослідження, назвати основні джерела інформації та методи дослідження, представити інформацію про використання інформаційних технологій, стандартного та авторського програмного забезпечення.

Якщо мала місце апробація результатів дослідження, то про це також зазначають у вступі вказавши: перелік конференцій, на яких було обговорено результати дослідження із зазначенням назви доповіді, місця та часу проведення конференцій, перелік тез та статей, які було підготовлено, з точними реквізитами про їх видання тощо.

Обсяг вступу не повинен перевищувати 2-х сторінок.

Основна частина роботи складається із 3-х розділів (допускається більша кількість розділів, але не більше 5).

Перший розділ курсової роботи повинен мати теоретичний характер та містити декілька пунктів. У розділі подають теоретичне обґрунтування проблеми, що досліджується, розглядають її суть, значення, класифікаційні характеристики, методичні підходи тощо. Також обов'язково висвітлюють основні положення нормативно-правової регламентації питань, що розглядаються в роботі.

В процесі виконання першого розділу передбачається використанням сучасних літературних джерел вітчизняних та іноземних авторів, присвячених проблемам, що досліджуються в роботі: монографій, наукових статей, матеріалів конференцій, інтернет-видань тощо, а також актуальних законодавчих та нормативних актів, що регламентують окремі аспекти, пов'язані з темою дослідження. Для розкриття змісту одного пункту теоретичного розділу курсової роботи необхідно використовувати не менше п'яти джерел. Обов'язковим є посиланням на джерела, там де в роботі використовуються теоретичні положення, які не є авторським доробком студента. Також бажано ілюструвати текст графічними матеріалами – схемами, графіками, діаграмами тощо. Це дозволить підвищити рівень систематизації матеріалу та допоможе студентові у підготовці до захисту роботи.

Обсяг теоретичного розділу не повинен перевищувати 20-25% загального обсягу курсової роботи.

Другий розділ курсової роботи носить аналітико-дослідницький характер і складається з 2-3-х пунктів. Всі аналітичні розрахунки, таблиці, графіки, діаграми цього розділу мають супроводжуватися тлумаченням та висновками, які дозволяють визначити сутність і стан явищ та процесів, що досліджуються, розкрити їх особливості та тенденції розвитку, створити базу для виявлення невикористаних резервів удосконалення діяльності об'єкта дослідження.

Джерелом інформації є установчі документи, планові і фактичні показники господарської діяльності, статистична, фінансова, екологічна та управлінська звітність, накази, розпорядження, первинні інформаційні матеріали стосовно

окремих процесів, звіти з попередніх екологічних аудитів, матеріали лабораторно-аналітичних досліджень, результати натурних спостережень, опитувань, обстежень та інших методів збирання первинної інформації. Зазначені джерела наводяться у додатках до курсової роботи.

Враховуючи існуючий рівень інформатизації та комп'ютеризації управління підприємствами, обов'язковим є використання у курсовій роботі сучасних інформаційних технологій, прикладного програмного забезпечення. Обсяг аналітико-дослідницького розділу повинен становити 50-55% загального обсягу роботи.

Основна частина курсової роботи виконується за даними, які студент може отримати звернувшись на конкретне підприємство (підприємства). Якщо ж такої можливості немає або відсутня інформаційна база на підприємстві, яка б дозволила проводити відповідний аналіз, то студент може досліджувати підприємство (комплекс підприємств) без безпосереднього доступу до нього, використовуючи різні інформаційні джерела, в тому числі і відкритий доступ до інформаційних ресурсів у мережі Інтернет, систему You control, аналітичні матеріали спеціалізованих компаній, інтернет-платформ тощо.

Висновки і пропозиції. Заключним в основній частині курсової роботи є підсумково-рекомендаційний розділ. Його завданнями є:

- формування висновків за результатами проведеного екологічного аудиту, розробка конкретних рекомендацій, пропозицій щодо удосконалення предмета дослідження, його інформаційного, методичного та організаційного забезпечення;

- висвітлення окремих напрямів покращення еколого-економічних показників діяльності об'єкта досліджень, що супроводжується відповідними обґрунтуваннями;

- обґрунтування удосконалення моделей управління окремими аспектами діяльності, реінжинірингу, реструктуризації підприємства-об'єкта тощо.

Виконання заключної частини курсової роботи є її логічним завершенням, тому має здійснюватись на базі основних теоретичних положень, методичних

підходів, методичного інструментарію, що викладені у першому розділі, а також з врахуванням результатів аналізу, проведеного у другому розділі курсової роботи.

Обсяг висновків і пропозицій повинен становити до 5 сторінок.

До **списку використаних джерел** рекомендується включати 40-50 найменувань.

У **додатках** до курсової роботи розміщуються інформаційні матеріали, що становлять базу аналітичних досліджень згідно з обраною темою. Крім того, у додатки можна включати документи підприємства-об'єкта, інструкції, ілюстрації допоміжного характеру тощо, на які, за необхідності, в роботі наводяться посилання.

Загальний обсяг курсової роботи – 40 сторінок (80 000 знаків = 2 авт. аркуші). Обсяг може відхилитись в межах не більше $\pm 20\%$. У зазначений обсяг роботи не включають список використаних джерел та додатки.

Мова курсової роботи – державна, стиль – науковий (вживання літературних фразеологічних оборотів та метафор забороняється), послідовність викладення повинна бути логічною. Переписування у роботі матеріалів з джерел літератури без посилань на них не допускається.

ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Оформлення курсової роботи здійснюється згідно з державним стандартом України ДСТУ 3008:2015 «Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання».

Невідповідність в оформленні курсової роботи державним стандартам і встановленим вимогам може суттєво вплинути на остаточну оцінку роботи, а через значні відхилення робота може бути взагалі недопущена до захисту. Тому оформленню роботи приділяють особливу увагу.

Дотримання студентом усіх вимог до оформлення курсової роботи сприяє вихованню в нього належного стилю роботи, формує вимогливість до себе,

прищеплює певні навички до проведення наукового дослідження, що буде йому корисним під час виконання магістерської роботи.

Текст та заголовки

Текст друкують з однієї сторони стандартного аркуша білого паперу формату А4 (210×297 мм); комп'ютерний набір – 14 кегль, 1,5 інтервали, шрифт Times New Roman; розмір берегів (полів): ліве – не менше 25 мм, праве – не менше 10 мм, верхнє – не менше 20 мм, нижнє – не менше 20 мм. Допускається розміщувати таблиці та інші ілюстративні матеріали на аркушах формату А3 (не більше 40 рядків на сторінку).

Допускається вписувати у друкований текст окремі іншомовні слова, формули, умовні позначення чорнилом, тушшю, пастою тільки чорного кольору. При цьому щільність вписаного тексту має бути наближеною до щільності основного тексту.

Заголовки структурних частин курсової роботи: "ЗМІСТ", "ВСТУП", «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ», друкують великими літерами симетрично до тексту (формат абзац «по центру»). Заголовки пунктів (окремих питань, що виділяються в межах розділів) друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапка в кінці заголовка не ставиться.

Відстань між заголовком та текстом має дорівнювати 3 інтервалам в основному тексті (що відповідає двом пропущеним абзацам при комп'ютерному наборі тексту з міжрядковим інтервалом 1,5). Кожну структурну частину курсової роботи слід починати з нової сторінки.

Курсова робота обов'язково повинна мати палітурку, яка може бути м'якою.

Нумерація сторінок та структурних частин роботи

Нумерацію сторінок, розділів, пунктів, рисунків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №.

Першою сторінкою курсової роботи є титульна сторінка, яку включають до загальної нумерації сторінок і на якій номер сторінки не ставлять. Зміст, що розміщують після титульної сторінки, нумерують як другу сторінку. Нумерація без крапки після неї проставляється у правому верхньому куті подальших сторінок.

ЗМІСТ, ВСТУП, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ, ДОДАТКИ не нумерують як розділи. Номер розділу ставиться після слів "РОЗДІЛ". Пункти нумерують у межах кожного розділу, використовуючи номер розділу і порядковий номер пункту, між якими ставлять крапку: наприклад, "1.2" (другий пункт першого розділу).

Ілюстрації і таблиці

Ілюстрації (схеми, графіки тощо) і таблиці подають безпосередньо після посилання на них у тексті, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Якщо вони містяться на окремих сторінках, їх включають до загальної нумерації сторінок. На всі ілюстрації і таблиці повинні бути посилання у тексті.

Ілюстрації позначають словом "Рис.", і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій у додатках. Номер ілюстрації має складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставлять крапку: наприклад, "Рис. 1.2" (другий рисунок першого розділу). Номер ілюстрації, її назву і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією. Кількість ілюстрацій у курсовій роботі визначається її змістом і доцільністю для надання тексту зрозумілості та конкретності.

Цифровий матеріал в курсовій роботі, як правило, оформлюють у вигляді таблиць. Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту (див. додаток Б). Назву і слово "Таблиця" починають із великої літери. Назву не підкреслюють. Заголовки граф таблиці починаються з великих літер, підзаголовки – з малих, якщо складають одне речення із заголовком, і з великих – якщо вони є самостійними.

Таблицю розміщують у тексті таким чином, щоб її можна було читати без повороту тексту або з поворотом за годинниковою стрілкою.

Таблиці нумерують послідовно у межах розділу (за винятком тих таблиць, що розміщені в додатках). У правому верхньому куті розміщують напис "Таблиця" із зазначенням її номера, який складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставлять крапку: наприклад. "Таблиця 2.3" (третя таблиця другого розділу), нижче вказується назва таблиці.

У разі переносу таблиці на іншу сторінку над подальшими частинами пишуть, наприклад: "Продовження табл. 2.3".

У таблицях слід обов'язково зазначають одиниці виміру показників. Якщо всі одиниці виміру є однаковими для всіх показників таблиці, їх наводять у заголовку. Одиниці виміру мають відповідати стандартам. Чисельні величини у таблиці повинні мати однакову кількість десяткових знаків. У випадку відсутності даних в окремих чарунках таблиці треба або ставити прочерк (якщо значення дорівнює нулю), або ставити символ «×» (якщо наявність даних є неможливою).

Формули

Рекомендується здійснювати комп'ютерний набір формул з використанням редактора формул (наприклад, Microsoft Equation) таким чином, щоб розмір основних символів відповідав розміру шрифту тексту курсової роботи.

Формули в курсовій роботі нумерують в межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового, номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Нумери формул пишуть біля правого берега сторінки в одному рядку з формулою в круглих дужках, наприклад: "(3.1)" – перша формула третього розділу.

Пояснення значень символів, числових коефіцієнтів у формулах розміщують безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони наведені у формулі, та кожне з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова "де" без двокрапки. Формули слід розміщувати у тексті на окремому рядку, залишаючи вище і нижче не менше одного вільного рядка.

Наприклад, екологічну стабільність території визначають за коефіцієнтом екологічної стабільності території (K_{ec}) та розраховують за формулою 1.1:

$$K_{ec} = \frac{\sum_{i=1}^n S_i K_i}{\sum_{i=1}^n S_i} \quad (1.1)$$

де: K_i – коефіцієнт екологічних властивостей угідь i -виду

S_i – площа угіддя i -виду, га

Якщо формула не вміщується на один рядок, її переносять на наступний рядок після знака рівності (=) або після знаків: плюс (+), мінус (–), множення ($\times$) і ділення ($:$).

Додатки

На додатки, які містяться у курсовій роботі, мають бути посилання у текстовій частині роботи. Додаток повинен мати заголовок, надрукований у верхній частині сторінки маленькими літерами з першої великої літери симетрично тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком маленькими літерами з першої великої друкується слово “Додаток” і велика літера, що позначає додаток. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ъ, наприклад, Додаток А, Додаток Б.

Список використаних джерел

У списку використаних джерел наукові праці та інші джерела записують тією мовою, якою вони видані.

Список використаних джерел в курсовій роботі пропонується розміщувати у такій послідовності:

а) закони України та інші нормативні акти, згруповані за видавниками залежно від їх рангу і розміщені у хронологічному порядку;

б) книги (монографії, підручники, посібники), брошури та навчально-методичні видання за українською абеткою;

в) складові частини книг, брошур, навчально-методичних видань, журнальні та газетні статті, тези доповідей тощо за українською абеткою;

г) внутрішні документи підприємства-об'єкта, які використовувались в процесі виконання роботи, у хронологічному порядку (за умови, що їх повний текст не наводився у додатках);

д) іншомовні джерела за латинською абеткою, крім випадку джерел, виданих мовою з особливою графікою (арабською, вірменською, грузинською, єврейською, китайською, японською тощо), які розміщуються в кінці цього блоку у довільній послідовності;

е) електронні джерела інформації у довільній послідовності.

Список використаних джерел оформлюють відповідно до вимог державних стандартів:

✓ ДСТУ 8302:2015: Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання.

✓ ДСТУ 3582:2013: Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень в українській мові. Загальні вимоги та правила.

Для зручності оформлення бібліографічного опису згідно вимог ДСТУ 8302:2015, стилю АРА, АМА та ін., можна скористатися різними онлайн платформами, наприклад: <https://vak.in.ua/form/>.

Приклади оформлення опису окремих видів використаних джерел наводяться у додатку В.

Посилання

Посилання на літературні джерела наводять у квадратних дужках, при цьому посилаються на джерело та сторінку (крім газетних статей і випадків, коли посилаються на джерело в цілому), наприклад, [7, с. 25] означає: 7 – порядковий номер, під яким значиться літературне джерело у списку, 25 – сторінка цитованого джерела. Можливим також є оформлення посилань у вигляді зносок в кінці сторінки з наведенням повного бібліографічного опису цитованого джерела.

Посилання на ілюстрації, які наводяться у курсовій роботі, оформлюють зазначенням порядкового номеру ілюстрації: наприклад, "згідно з рис. 2.3"; на формули – номеру формули: наприклад, «у формулі (3.1)». Посилання у тексті на таблиці пишуть скорочено: наприклад, «у табл. 1.2». У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації вживають скорочене слово «див.»: наприклад, «див. табл. 1.2».

ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Студент виконує курсову роботу і подає її на кафедру науковому керівникові в термін, передбачений графіком навчального процесу, але не пізніше 5 днів до захисту.

Науковий керівник перевіряє роботу і надає рецензію. Якщо матеріал не відповідає темі, завданню та вимогам до курсової роботи, науковий керівник повертає роботу з позначкою “на доопрацювання” із зауваженнями, які вказуються за текстом роботи або на окремому аркуші, без оформлення остаточної письмової рецензії.

В цьому випадку науковий керівник не допускає студента до захисту та встановлює строки усунення недоліків. Тільки після доопрацювання з урахуванням зауважень науковий керівник пише рецензію і допускає роботу до захисту.

Під час захисту курсової роботи студент повинен доповісти про результати дослідження за обраною темою, продемонструвати вміння чітко викладати власні думки, використовувати ілюстративний матеріал, аргументовано відповідати на питання членів комісії.

Оцінювання курсової роботи здійснюється за національною шкалою – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» та за шкалою ECTS.

Оцінка «відмінно» виставляється студентові, який повністю виконав завдання на курсову роботу, отримав позитивну рецензію наукового керівника, послідовно та логічно доповів про результати роботи під час захисту, продемонстрував глибокі знання з досліджуваної теми та вміння чітко викладати власні думки, супроводжував доповідь змістовними ілюстративними

матеріалами, дав вичерпні аргументовані відповіді на всі запитання членів комісії.

Оцінка «добре» виставляється студентові, який повністю виконав завдання на курсову роботу, отримав позитивну рецензію наукового керівника з окремими несуттєвими зауваженнями, достатньо змістовно доповів про результати роботи під час захисту, супроводжував доповідь ілюстративними матеріалами, в цілому аргументовано і без суттєвих помилок відповів на запитання членів комісії.

Оцінка «задовільно» виставляється студентові, який виконав курсову роботу відповідно до завдання, але з окремими недоліками, висвітленими у рецензії наукового керівника, доповів про результати роботи під час захисту без суттєвих порушень послідовності розкриття змісту, продемонстрував недостатньо глибокі знання з досліджуваної теми, не супроводжував доповідь ілюстративними матеріалами (або матеріали використовувались, але були незмістовними), неповно або недостатньо аргументовано відповів на запитання членів комісії, припустив окремі помилки у своїх відповідях.

Оцінка «незадовільно» виставляється студентові, який виконав курсову роботу з порушеннями завдання або з суттєвими недоліками змісту та оформлення, про що зазначається у рецензії наукового керівника, невпевнено орієнтувався в змісті роботи під час її захисту, не зміг послідовно доповісти про результати роботи, продемонстрував недостатні знання з досліджуваної теми, припустив грубі помилки у відповідях (або зовсім не відповів) на запитання членів комісії.

У випадку, якщо студент не захистив курсову роботу, він вважається не атестованим з даної дисципліни і не допускається до іспиту.

Захищені курсові роботи передають на кафедру, де вони зберігаються впродовж встановленого строку, після якого знищуються, згідно з вимогами до такого виду документів.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ТЕМ КУРСОВИХ РОБІТ

Для написання курсових робіт можна використати запропонований перелік тем. Курсові роботи можуть бути виконані з використанням об'єктів державного, регіонального та локального рівнів. Це може бути певна територія, підприємство, його окрема виробнича лінія, вплив на окремі компоненти навколишнього середовища (грунтовий покрив, атмосферне повітря, водні об'єкти тощо).

Орієнтовний перелік тем до курсової роботи з дисципліни

«Екологічний менеджмент і аудит»:

1. Екологічна політика промислового підприємства (компанії): особливості формування та реалізації (вибір підприємства (компанії) на власний розсуд).
2. Розвиток системи екологічного менеджменту промислового підприємства.
3. Екологічний менеджмент в системі стратегічного управління промисловим підприємством.
4. Розвиток екологічно чистого виробництва на промисловому підприємстві.
5. Еколого-економічні збитки підприємства: особливості формування та підходи до оцінювання.
6. Екологічний брендинг як інструмент маркетингової політики підприємства.
7. Екологічне страхування як інструмент ефективного розвитку сучасного підприємства.
8. Екологічна культура підприємства як інструмент забезпечення його конкурентоспроможного розвитку.
9. Екологічна відповідальність як складова соціальної відповідальності сучасної компанії.
10. Екологічні інновації в системі розвитку сучасного підприємства.
11. Розвиток ринку екологічних інновацій: проблеми та перспективи.
12. Маркетинг екологічних інновацій: основні завдання та інструментарій.

13. Мотиваційні механізми розвитку екологічно-орієнтованої інноваційної діяльності сучасного підприємства.
14. Впровадження концепції «зеленої логістики» в управління розвитком сучасного підприємства.
15. Екологічна безпека підприємства: чинники впливу та управлінські механізми забезпечення.
16. Концепція «зеленого офісу» як методологічна основа забезпечення конкурентоспроможності сучасного підприємства.
17. «Зелені технології» та їх роль у забезпеченні конкурентоспроможності сучасного підприємства.
18. Розвиток екологічного підприємництва в Україні: проблеми та перспективи.
19. Світовий досвід розвитку екологічного підприємництва та можливості його впровадження в Україні.
20. Екологічний франчайзинг як інструмент екологізації розвитку підприємства.
21. SWOT-аналіз соціо-економіко-екологічного стану підприємств.
22. Екологічне нормування і стандартизація органічного виробництва.
23. Екологічний менеджмент розвитку міста.
24. Громадські ініціативи в удосконалення системи екологічного менеджменту.
25. Організація екобізнесу в Україні.
26. Екологічний аудит поводження з відходами.
27. Енергетичний екологічний аудит.
28. Екологічний аудит нафтопереробного заводу.
29. Екологічний аудит сільськогосподарського підприємства.
30. Комплексний екологічний аудит території.
31. Екологічний аудит меліорованих територій.
32. Екологічний аудит підприємств лісової та лісопереробної галузі.
33. Екологічний аудит територій природно-заповідного фонду.
34. Муніципальний екологічний аудит.

35. Екологічний аудит мінімізації відходів виробництва.
36. Екологічний аудит токсичних речовин.
37. Екологічний аудит екологічних платежів.
38. Екологічний аудит водогосподарських систем.
39. Екологічний аудит міста (селища, села).
40. Аудит системи екологічного менеджменту на підприємстві.
41. Екологічний аудит енергетичної галузі.
42. Внутрішній екологічний аудит підприємства.
43. Екологічний аудит використання природних ресурсів.
44. Екологічний аудит використання водних ресурсів.
45. Екологічний аудит використання земельних ресурсів.
46. Екологічний аудит стану атмосферного повітря та поводження з відходами.
47. Екологічний аудит при експлуатації мінерально-сировинних ресурсів.
48. Екологічний аудит підприємств харчової промисловості.
49. Екологічний аудит на відповідність стандартам ISO 14001; 9001.
50. Комплексний екологічний аудит виробництва.
51. Аудит екологічної безпеки.
52. Екологічний аудит будівництва.
53. Екологічний аудит об'єктів інфраструктури транспортування нафти та нафтопродуктів.

РЕКОМЕНДОВАНИ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Afsar, B., Al-Ghazali, B. M., Rehman, Z. U., & Umrani, W. A. Retracted: the moderating effects of employee corporate social responsibility motive attributions (substantive and symbolic) between corporate social responsibility perceptions and voluntary pro-environmental behavior. *Corporate social responsibility and environmental management*, 2020. 27(2), 769-785.
2. An introduction to environmental auditing. URL: https://www.academia.edu/11370836/An_introduction_to_environmental_auditing
3. Brogi, M., & Lagasio, V. Environmental, social, and governance and company profitability: Are financial intermediaries different?. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 2019. 26(3), 576-587.
4. Environment auditing report. URL: <https://www.coer.ac.in/files/environment-audit.pdf>
5. Environmental audit process & methodology. May 2021 V2.0. URL: <https://www.globalgap.org/.content/.galleries/documents/SIZA-Environmental-Audit-Process-and-Methodology-May-2021.pdf>
6. Environmental Auditing. URL: https://www.dffe.gov.za/sites/default/files/docs/series14_environmental_auditing.pdf
7. Environmental management plan (emp). URL: https://openjicareport.jica.go.jp/pdf/12319877_03.pdf
8. Gimaliev, V. G., Prokopyev, A. I., Vershinin, V. P., Ivanova, M. E., Erkibaeva, G. G., Aytuganova, J. I., & Alexandrova, N. S. Public relations in organizations in student view: accumulator of management tools or formation of partnership and friendly relations. *Journal of environmental treatment techniques*, 2020. 8(4), 1326-1330.
9. Ociepa-Kubicka, A., Deska, I., & Ociepa, E. Organizations towards the evaluation of environmental management tools ISO 14001 and EMAS. *Energies*, 2021. 14(16), 4870.
10. Ortegon, K., & Acosta, P. Ecological footprint: a tool for environmental management in educational institutions. *International Journal of Sustainability in Higher Education*. 2019.
11. Pujara, Y., Pathak, P., Sharma, A., & Govani, J. Review on Indian Municipal Solid Waste Management practices for reduction of environmental impacts to achieve sustainable development goals. *Journal of environmental management*, 2019. 248, 109238.
12. Ralf Christopher Buckley. Guidelines for Environmental Audit. URL: https://www.researchgate.net/publication/276060478_Guidelines_for_Environmental_Audit

13. Xiang, X., Li, Q., Khan, S., & Khalaf, O. I. Urban water resource management for sustainable environment planning using artificial intelligence techniques. *Environmental Impact Assessment Review*, 2021. 86, 106515.
14. Zhang, C., Zeng, G., Huang, D., Lai, C., Chen, M., Cheng, M., ... & Wang, R. Biochar for environmental management: Mitigating greenhouse gas emissions, contaminant treatment, and potential negative impacts. *Chemical Engineering Journal*, 2019. 373, 902-922.
15. Бобровський А.Л. Екологічний менеджмент: підручник. Університетська книга, 2023. 586 с.
16. ДСТУ ISO 14001:2015. Системи екологічного управління. Вимоги та настанови щодо застосовування (ISO 14001:2015, IDT)
17. ДСТУ ISO 14004:2016. Системи екологічного управління. Загальні настанови щодо запровадження
18. ДСТУ ISO 14040:2013. Екологічне управління. Оцінювання життєвого циклу. Принципи та структура (ISO 14040:2006, IDT)
19. ДСТУ ISO 19011:2019. Настанови щодо проведення аудитів систем управління (ISO 19011:2018, IDT)
20. ДСТУ ISO 9001:2015. Системи управління якістю. Вимоги.
21. Екологічне підприємництво та екологізація підприємництва: теорія, організація, управління. Жарова Л.В., Какутич Є.Ю., Хлобистов Є.В.; за ред. акад. Б.М. Данилишина. Університетська книга. 2023. 240 с.
22. Єремєєв І.С., Дичко А.О. Екологічна природна та техногенна безпека. Гельветика. 2022. 434 с.
23. Приклади оформлення використаних джерел: відповідно до Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 / ВД «Академперіодика» НАН України. Київ, 2016. URL: <http://histj.oa.edu.ua/assets/files/Posylannia.pdf> (дата звернення: 12.10.2024).

Інформаційні ресурси

1. Learn About Environmental Management Systems. URL: <https://www.epa.gov/ems/learn-about-environmental-management-systems>
2. What are environmental management systems (EMS)? URL: <https://asq.org/quality-resources/environmental-management-system>
3. ISO 14001:2015. Environmental management systems — Requirements with guidance for use. URL: <https://www.iso.org/standard/60857.html>
4. Environmental Impact Assessment (EIA) and Environmental Auditing (EA). URL: <https://www.fao.org/3/V9933E/V9933E02.htm>
5. INTOSAI Working Group on Environmental Audit. <https://www.environmental-auditing.org/about/>
6. Екологічний аудит. URL: <https://mepr.gov.ua/biznesu/pryrodoohoronnyj-naglyad/>
7. What is the Process for an Environmental Audit? URL: <https://www.nrep.org/blog/environmental-audit>

8. Environmental Management Plan Guidelines. URL: <https://www.dcceew.gov.au/environment/epbc/publications/environmental-management-plan-guidelines>
9. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України [Офіційна сторінка]. URL: <https://mepr.gov.ua/>
10. Державна служба статистики України [Офіційна сторінка]. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
11. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. [Офіційна сторінка]. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
12. Український інститут науково-технічної експертизи та інформації. [Офіційна сторінка]. URL: <http://www.uintei.kiev.ua>
13. Каталог підприємств України [Електронний ресурс]. URL: <https://www.rada.com.ua/ukr/>
14. Законодавство України. Сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. URL: <http://rada.gov.ua>
15. Ecobusiness group. Платформа рішень для менеджерів природоохоронної діяльності [Електронний ресурс]. URL: <http://ecolog-ua.com>
16. Всеукраїнська екологічна ліга [Електронний ресурс]. URL: <http://www.ecoleague.net>
17. Український екологічний портал [Електронний ресурс]. URL: <http://www.ecoport.org.ua>
18. ЕкоСистема: Реєстри [Офіційна сторінка]. URL: <https://eco.gov.ua/registers>
19. Всеукраїнська громадська організація «Жива планета» [Електронний ресурс]. URL: <http://www.zhiva-planeta.org.ua/>
20. Інститут зеленої економіки [Електронний ресурс]. URL: www.green-economics.org.ua
21. Програма ООН з навколишнього середовища [Електронний ресурс]. URL: <http://www.unenvironment.org/>
22. Представництво ООН в Україні [Електронний ресурс]. URL: <http://www.un.org.ua/ua>
23. Міжнародна організація стандартизації (ISO) [Електронний ресурс]. URL: <https://www.iso.org>
24. Державне агентство екологічних інвестицій [Електронний ресурс]. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe
25. Центр екологічної сертифікації та маркування ВГО «Жива планета» (український орган з екологічного маркування) [Електронний ресурс]. URL: <http://www.ecolabel.org.ua>
26. Міжнародний форум для сталого розвитку бізнесу GREEN MIND [Електронний ресурс]. URL: <http://www.greenmind.com.ua>
27. Global Ecolabelling Network [Електронний ресурс]. URL: <https://www.globalecolabelling.net>
28. ДП УкрНДНЦ (національний орган стандартизації) [Електронний ресурс]. URL: <http://uas.org.ua/ua>
29. Технічний комітет стандартизації ТК 82 «Охорона довкілля» URL: http://dea.gov.ua/chapter/tk_82

ДОДАТКИ

Міністерство освіти і науки України
Національний університет біоресурсів і природокористування України
Факультет захисту рослин, біотехнологій та екології
Кафедра екології агросфери та екологічного контролю

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни «Екологічний менеджмент з аудит»

на тему _____

Виконав (ла): магістр _____ р.н. ОПІ
«Екологічний контроль та аудит»
очної/заочної форми навчання

(прізвище, ім'я, по батькові студента)

Перевірив:
науковий керівник

(науковий ступінь, посада, прізвище та ініціали)

Київ 20__

Додаток Б

ПРИКЛАД ПОБУДОВИ ТАБЛИЦІ

Таблиця (номер)___

Назва таблиці

Головка				
Рядки				

Заголовки
граф

Підзаголовки
граф

Боковик
(заголовки рядків)

Графи (колонки)

Таблиця 2.2

Характеристика метеорологічних умов (за даними ВП НУБіП України
«Агрономічна дослідна станція»)

Показники	2023				2024							
Середньомісячна температура, °С	ІХ	Х	ХІ	ХІІ	І	ІІ	ІІІ	ІУ	У	УІ	УІІ	УІІІ
	16,9	9,3	3,1	-4,0	-5,1	-1,4	2,0	12,0	14,4	16,8	18,6	20,5
Середньомісячна багаторічна температура °С	11,6	0,9	-0,7	-3,2	-6,2	-5,6	-0,8	6,9	17,2	19,1	18,2	18,3
Середньомісячна кількість опадів, мм	16,4	30,1	43,5	31,8	25,2	33,1	22,6	38,4	30,7	56,6	42,4	6,0
Середньомісячна багаторічна кількість опадів, мм	38,2	39,4	32,1	43,4	28,0	27,1	29,3	40,0	51,3	65,4	68,1	61,4

Додаток В

ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ У СПИСКУ ДЖЕРЕЛ КУРСОВОЇ РОБОТИ ЗГІДНО З ВИМОГАМИ

ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні
положення та правила складання» з урахуванням правок (код УКНД 01.140.40)

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги	
Один автор	1. Андріяш В. Державна етнополітика України в умовах глобалізації. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. 328 с. 2. Краснова М. В. Договори в екологічному праві України : навч. посіб. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ: Алерта, 2012. 216 с. 3. Дробот О. В. Професійна свідомість керівника: навч. посіб. Київ: Талком, 2016. 340 с. 4. Романюк А. Порівняльний аналіз політичних систем країн Західної Європи: інституційний вимір. Львів: Тріада плюс, 2004. 392 с. 5. Скидан О. В. Аграрна політика в період ринкової трансформації: монографія. Житомир : ЖНАЕУ, 2008. 375 с. 6. Федорова Л. Д. З історії пам'яткоохоронної та музейної справи у Наддніпрянській Україні. 1870-ті-1910-ті рр. Київ, 2013. 373 с.
Два автори	1. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції: навч. посіб. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. 130 с. 2. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси: конспект лекцій. Запоріжжя: ЗНУ, 2016. 102 с. 3. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією: навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ- ПЛЮС, 2015. 212 с. 4. Васильєв С. В., Ніколенко Л. М. Доказування та докази у господарському процесі України: монографія. Харків : Еспада, 2004. 192 с. 5. Каткова Т. В., Каткова А. Г. Закінчення досудового слідства у кримінальних справах: практ. посіб. Харків: Право, 2011. 136 с.
Три автори	1. Комаров В. В., Світлична Г. О., Удальцова І. В. Окреме провадження: монографія / за ред. В. В. Комарова. Харків: Право, 2011. 312 с.

	- Кузнєцов М. А., Фоменко К. І., Кузнєцов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків: ХНПУ, 2015. 338 с. - Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с. - Zhovinsky E.Ya., Kryuchenko N.O., Paparyha P.S. Geochemistry of Environmental Objects of the Carpathian Biosphere Reserve. Kyiv, 2013. 100 p.
Чотири і більше авторів	- Прилипко С. М., Ярошенко О. М., Мороз С. В., Малиновська К. А. Укладення трудового договору: теоретико-прикладне дослідження: монографія. Харків : Юрайт, 2013. 288 с. - Основи охорони праці: підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с. - Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації: навч. посіб. Запоріжжя: ЗНУ, 2015. 84 с. - The mutual fund industry: Competition and investor welfare / R. G. Hubbard et. al. New York, NY : Columbia University Press, 2010. 256 p.
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	- Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя: ЗНУ, 2015. 362 с. - Гель А. П., Семаков Г. С., Яковець І. С. Кримінально-виконавче право України: навч. посіб. / ред. А. Х. Степанюк. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 624 с. - Грошевий Ю. М. Вибрані праці / упоряд.: О. В. Капліна, В. І. Маринів. Харків: Право, 2011. 656 с. - Дахно І. І., Алієва-Барановська В. М. Право інтелектуальної власності: навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ: ЦУЛ, 2015. 560 с. - Експлуатація і технічне обслуговування газорозподільчих станцій магістральних газопроводів / заг. ред. А. А. Руднік. Київ, 2003. 370 с.
Без автора	- Антологія української літературно-критичної думки першої половини XX століття / упоряд. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. 904 с. - Експлуатація і технічне обслуговування газорозподільчих станцій магістральних газопроводів / заг. ред. А. А. Руднік. Київ, 2003. 370 с.

	3. Політологічний енциклопедичний словник / упоряд.
	В. П. Горбатенко. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ: Генеза, 2004. 736 с. 4. Софія Київська: Візантія. Русь. Україна. Вип. II. Київ, 2012. 464 с. 5. Twenty-four hours a day. Miami, FL : BN Publishing, 2010. 400 p.
Багатотомні видання	1. Енциклопедія історії України : у 10 т. / ред. рада: В. М. Литвин (голова) та ін. ; НАН України, Ін-т історії України. Київ: Наук. думка, 2005. Т. 9. 944 с. 2. Закалюк А. П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: у 3 кн. Київ: Ін Юре, 2007. Кн. 1: Теоретичні засади та історія української кримінології. 424 с. 3. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права: в 6 т. Харьков: Право, 2007. Т. 4: Особенная часть. Косвенные налоги. 536 с. 4. Ушинський К. Д. Людина як предмет виховання. Спроба педагогічної антропології: вибр. твори. Київ : Рад. шк., 1983. Т. 1. 480 с.
Частина видання	
Книги	1. Алексеев В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. <i>Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні</i> : монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169. 2. Коломоець Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. <i>Адміністративне право України</i> : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоець. Київ, 2009. С. 195–197. 3. Наумов М. С. Напрями впливу інтелектуалізації економіки на розвиток ринкових відносин в Україні. <i>Трансформаційні процеси в суспільстві в умовах інформаційної економіки</i> : монографія / В. П. Решетило, М. С. Наумов, Ю. В. Федотова; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків, 2014. С. 213-241. 4. Саблук П. Т. Напрямки розвитку економіки в аграрній сфері виробництва. <i>Основи аграрного підприємництва</i> / за ред. М. Й. Маліка. Київ, 2000. С. 5–15.
Тези доповідей, матеріали конференцій	1. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. <i>Голодомор 1932-1933 років: втрати української нації</i> : матеріали міжнар.наук.-практ. конф., м. Київ,

	4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133–136. 2. Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. <i>Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених</i>: тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137. 3. Зінчук Т. О. Економічні наслідки впливу продовольчих органічних відходів на природні ресурси світу. <i>Органічне виробництво і продовольча безпека</i>: зб. матеріалів доп. учасн. II Міжнар. наук.-практ. конф. Житомир: Полісся, 2014. С. 103–108. 4. Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові елементи як засіб формування медіакультури читачів науково-популярних журналів. <i>Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі</i>: зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53.
Статті із продовжуваних та періодичних видань	1. Кобильник В. Порівняльний метод як основа політологічного дослідження. <i>Збірник наукових праць «Політологічні студії»</i>. 2011. № 2. С. 54–65. 2. Коломоєць Т. О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України: реалії та перспективи формулювання їх застосування. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46. 3. Загірняк М., Костенко А. Про користування можливостями міжнародної бази даних Scopus. <i>Вища школа</i>. 2017. № 5–6. С. 48–55. 4. Кармазіна М., Могилевець О. Становлення і розвиток порівняльної методології в політичних дослідженнях. <i>Політичний менеджмент</i>. 2006. № 5. С. 3–17. 5. Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5. 6. Біленчук П., Обіход Т. Небезпеки ядерної злочинності: аналіз вітчизняного міжнародного законодавства. <i>Юридичний вісник України</i>. 2017. 20-26 жовт. (№ 42). С. 14–15. 7. Bletskan D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂: ab initio modeling and comparison with experiment. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i>. 2016. Vol. 19, No 1. P. 98–108. 8. Dalton R.J. Comparative politics of the industrial democracies: from the Golden Age to island hopping.

	Political Science. 1991. № 2. Р. 15–43.
Інші видання	
Законодавчі та нормативні документи	1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с. 2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i>. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22. 3. Деякі питання стипендіального забезпечення: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 4. С. 530–543. 4. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10. 5. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації: наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 20. С. 136–141. 6. Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця: затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. <i>Баланс- бюджет</i>. 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15–16.
Архівні документи	1. Лист Голови Співки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Співки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71. 2. Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. <i>ЦДАВО України</i> (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3. 3. Наукове товариство ім. Шевченка. <i>Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника НАН України</i>. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.
Патенти	1. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл.

	№ 8 (кн. 1). 120 с. 2. Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с.
Препринти	1. Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль: Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1). 2. Шиляев Б. А., Воеводин В. Н. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков : ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с.: ил., табл. (Препринт. НАН Украины, Нац. науч. Центр «Харьк. физ.-техн. ин- т»; ХФТИ2006-4).
Стандарти	1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). 2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ: Держспоживстандарт України, 2006. 181 с. 3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ: Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).
Каталоги	1. Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Донец. ботан. сад НАН Украины. Донецк : Лебедь, 2005. 228 с. 2. Історико-правова спадщина України: кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с. 3. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області: кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін.; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів: Новий час, 2003. 160 с.

Бібліографічні показчики	1. Боротьба з корупцією: нагальна проблема сучасності : бібліогр. показч. Вип. 2 / уклад.: О. В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала; Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 60 с. Микола Лукаш: біобібліогр. показч. / уклад. В. Савчин. Львів: Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія; ч. 10). 2. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні: бібліогр. показч. / уклад.: Н. М. Загородна та ін.; наук. ред. Т. В. Марусик; відп. за вип. М. Б. Зушман. Чернівці: Чернівецький національний університет, 2015. 512 с. (До 140-річчя від дня заснування).
Електронні ресурси	1. Влада очима історії: фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017). 2. Мар'їна О. Контент-стратегія бібліотек у цифровому середовищі <i>Бібліотечний вісник</i>. 2016. № 4. С. 8–12. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2016_4_4 (дата звернення: 26.09.2024). 3. Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. – С. 20–27. URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivvydannya/vznu/juridic_hni/VestUr2015v3/5.pdf. (дата звернення: 15.11.2017). 4. Що таке органічні продукти і чим вони кращі за звичайні? Екологія життя: веб-сайт. URL: http://www.eco-live.com.ua/ (дата звернення: 12.10.2017).
Авторефера ти дисертацій	1. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики: автореф. дис. ... канд. політ. наук: 23.00.02. Київ, 2017. 20 с. 2. Кравчук В. М. Припинення корпоративних правовідносин в господарських товариствах: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.03 Харків, 2010. 36 с. 3. Старовойт С. В. Видавнича діяльність Національної академії наук України у 1918–1933 рр.: автореф. дис. ...канд. іст. наук. Київ, 2003. 20 с.
Дисертації	1. Євдоченко О.О. Європейське бізнес-середовище в розвитку міжнародної економічної діяльності: дис... канд. екон. наук: 08.05.01 / Київський національний

	економічний ун-т. Київ, 2005. 235 с. 2. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл: дис. канд. фіз.-мат.наук: 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с. 3. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства: дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с. 4. Bryant B. D. A sequentially articulated experiment to compare two instructional software input infrastructures: Doctoral dissertation / University at Albany. Albany, NY, 1998. 150 p.
--	---